

Sygn. akt VIII U 944/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2015 r. w Gliwicach

sprawy R. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wypłatę świadczenia wstecz

na skutek odwołania R. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 14 maja 2015 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej prawo do ekwiwalentu za deputat węglowy:

- za okres od 9 listopada 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. z ustawowymi odsetkami od 7 grudnia 2013 r.,
- za okres pierwszego półrocza 2014 r. z ustawowymi odsetkami od 7 marca 2014 r.,
- za okres drugiego półrocza 2014 r. z ustawowymi odsetkami od 7 września 2014 r.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 944/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14.05.2015r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał ubezpieczonej R. O. ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy kolejowy od dnia 01.01.2015r.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższej decyzji domagając się wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy za okres wsteczny, to jest od momentu przejścia na emeryturę, wraz z odsetkami.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy wskazał, iż prawidłowo wypłacił ubezpieczonej ekwiwalent pieniężny za deputat

węglowy od stycznia 2015r., czyli od pierwszego dnia roku kalendarzowego, w którym zgłoszono wniosek. Nadto dodał, iż zgodnie z art.75 ust.5 ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy jest wypłacany z dotacji celowej z budżetu państwa i stąd brak jest podstaw do jego wypłaty za lata wcześniejsze.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona R. O., urodzona w dniu (...), była zatrudniona w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) Zakład (...) w T. – w Sekcji Utrzymania w M. w okresie od dnia 01.09.1973r. do dnia 20.12.2000r. kolejno na stanowiskach: ucznia praktycznej nauki zawodu – elektromechanika urządzeń, rzemieślnika, starszego referenta, referendarza i magazyniera.

Następnie pobierała zasiłek przedemerytalny, a decyzją z dnia 02.12.2013r. organ rentowy na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury kolejowej od dnia (...), to jest od osiągnięcia wieku emerytalnego 55 lat

(art.184 w związku z art.40 ustawy).

Organ rentowy ustalił termin płatności świadczenia na 6 dzień każdego miesiąca.

Ubezpieczona w dniu 09.04.2014r. złożyła w organie rentowym wniosek o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do deputatu węglowego za okres od dnia przejścia na emeryturę wraz z odsetkami.

Pismem z dnia 29.04.2015r. organ rentowy poinformował ubezpieczoną, iż może podjąć wypłatę deputatu węglowego na podstawie zaświadczenia wystawionego przez zakład pracy stwierdzającego, że ubezpieczona była uprawniona do pobierania deputatu węglowego.

W odpowiedzi na powyższe ubezpieczona ponownie pismem z dnia 29.04.2015r. zwróciła się o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego za okres wsteczny wraz z odsetkami przesyłając jednocześnie zaświadczenie (...) S.A. z dnia 29.04.2015r. potwierdzające, iż został jej wypłacony ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy – do dnia 20.12.2000r., czyli do rozwiązania stosunku pracy.

Zaskarżoną decyzją z dnia 14.05.2015r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy kolejowy od dnia 01.01.2015r.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego jako okoliczności bezsporne, bo jednoznacznie wynikające z tych dowodów i nie kwestionowane przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej R. O. zasługuje na uwzględnienie

Zgodnie z art. 74 ustawy z dnia 08.09.2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (tj. Dz.U. z 2014r., poz. 1160) byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznaną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12.06.1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1983r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) albo przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 748), a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego (art.74 ust.1).

Za podstawę ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przeciętną średnioroczną cenę detaliczną 1000 kg węgla kamiennego z roku poprzedzającego rok, w którym ekwiwalent ma

być wypłacany, ogłaszana przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", skorygowaną o przewidywany w ustawie budżetowej średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów na rok planowany (art.74 ust.2).

Świadczenie określone w ust. 1 przysługuje również emerytowi lub renciście, który pobiera emeryturę lub rentę z tytułu zatrudnienia w okresach równorzędnych z okresami zatrudnienia na kolei, oraz osobie, której przyznano kolejową emeryturę lub rentę w drodze wyjątku (art.74 ust.3).

Prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty (art.74 ust.4).

Ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w ust. 1, przyznaje i wypłaca w dwóch terminach wraz z wypłatą emerytury lub renty: w marcu - za okres od 1 stycznia do 30 czerwca i we wrześniu - za okres od 1 lipca do 31 grudnia każdego roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa (art.74 ust.5).

W przypadku przyznania emerytury lub renty po terminie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego, ekwiwalent należny od dnia przyznania emerytury lub renty do końca półrocznego okresu, o którym mowa w ust. 5, wypłaca się łącznie z pierwszą należnością z tytułu emerytury lub renty (art.74 ust.6).

Emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty (art.74 ust.10).

Prawo do pobierania ekwiwalentu pieniężnego ustaje lub ulega zawieszeniu wraz z ustaniem prawa do emerytury lub renty (art.74 ust.11).

Bezspornym w sprawie było, że ubezpieczona w latach 1973-2000 była pracownikiem Przedsiębiorstwa Państwowego (...) Zakładu (...) w T. oraz, że z uwagi na wykonywanie tej pracy nabyła z dniem (...) prawo do emerytury kolejowej przyznanej jej na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz.748, art.184 w związku z art.40 ustawy).

Kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczonej przysługuje ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy kolejowy za okres wsteczny, czyli od daty przyznania prawa do emerytury - do grudnia 2014r w sytuacji, gdy organ rentowy zaskarżoną decyzją przyznał ubezpieczonej ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy kolejowy od dnia 01.01.2015r.

W wyroku z dnia 07.03.2012r. (sygn. akt III AUa 1699/11, LEX nr 1238743) Sąd Apelacyjny we W. stwierdził, iż prawo do deputatu węglowego przysługuje pracownikom pracującym na kolei oraz byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie tego zatrudnienia nabyli emeryturę lub rentę. Zatem istotne jest ustalenie, czy przyznana emerytura lub renta w oparciu o przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS została ustalona na podstawie zatrudnienia kolejowego - wówczas prawo do deputatu węglowego przysługuje.

Mając na uwadze powyższe orzeczenie oraz literalne brzmienie cytowanego na wstępie art.74 ust.10 ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe", który stanowi, iż emeryci nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury, Sąd stwierdził, iż skoro ubezpieczona nabyła prawo do emerytury kolejowej w związku z zatrudnieniem na kolei, to w takiej sytuacji z dniem przyznania prawa do tego świadczenia, to jest (...). nabyła również prawo do ekwiwalentu pieniężnego kolejowego Zatem organ rentowy przyznając prawo do emerytury kolejowej winien był równocześnie z urzędu przyznać odwołującej sporny ekwiwalent, gdy nie było w tym zakresie potrzeby składania odrębnego wniosku. Skoro tego nie uczynił, co niewątpliwie było następstwem błędu organu rentowego w rozumieniu art.133 ust.1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to w świetle powołanego przepisu zobowiązany jest do wypłaty tego ekwiwalentu za okres wsteczny – w wypadku ubezpieczonej za okres od daty przyznania prawa do emerytury kolejowej, czyli od dnia

(...). do grudnia 2014r., który to okres mieści się w przewidzianych w tym przepisie 3 latach poprzedzających miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy.

Zgodnie z art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż: za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Jednocześnie Sąd uznał, iż organ rentowy zobowiązany jest również do zapłaty odsetek ustawowych zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz.121).

W myśl tego przepisu, jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznawaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Z przepisu tego wynika, że odpowiedzialność ZUS za brak wypłaty świadczenia w terminie dotyczy zarówno świadczeń z ubezpieczeń społecznych, jak i świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów, a takimi odrębnymi przepisami są m.in. przepisy ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe", (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16.10.2014r. , sygn. akt III AUa 2613/13 LEX nr 1537433).

Skoro ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy kolejowy stanowi świadczenie zlecone ZUS do wypłaty na mocy odrębnych przepisów, zaś organ rentowy nie wypłacił ubezpieczonej tego świadczenia na skutek własnego błędu, to ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w przyznaniu lub wypłacie ekwiwalentu i stąd zobowiązany jest do zapłaty odsetek ustawowych.

Ubezpieczona ma ustalony termin płatności emerytury na 6 dzień każdego miesiąca. W takiej sytuacji i wobec treści przepisów art.74 ust.5 i ust. 6 ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (przepisów cytowanych na wstępie rozważań) Sąd stwierdził, iż ubezpieczonej należą się odsetki ustawowe:

- od dnia 07.12.2013r. odnośnie ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy za okres od dnia (...). do dnia 31.12.2013r. (przy przyznaniu emerytury decyzją z dnia 02.12.2013r.),

- od dnia 07.03.2014r. odnośnie ekwiwalentu pieniężnego za okres pierwszego półrocza 2014r.,

- od dnia 07.09.2014r. odnośnie ekwiwalentu pieniężnego za okres drugiego półrocza 2014r.

Zdaniem Sądu fakt, że organ rentowy w zaskarżonej decyzji nie odniósł się do kwestii odsetek za zwłokę nie stanowi przeszkody do ich przyznania w sytuacji, gdy ubezpieczona we wnioskach składanych do organu rentowego dwukrotnie domagała się przyznania ekwiwalentu pieniężnego za okres wsteczny wraz z odsetkami, a organ rentowy rozpoznając te wnioski w pełni się do nich nie odniósł.

W konsekwencji powyższego, uznając odwołanie za uzasadnione, Sąd z mocy

art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w wyroku.

(-) SSO Grażyna Łazowska